Sári László

A nagynénik háza

A nagynénik háza mindig más, mint az összes többi ház. Egészen más. A nagynénik háza mindig vidéken van, és mindegyik a messzi, alig érzékelhető múlt tulajdona már, a nagynénik csak laknak benne. Házaikban örök rend honol, amit nem munkával kellett megteremteni, mint az összes többi rendet a világban, hanem ez a rend már kezdetektől fogva létezik, mindig is a házhoz tartozott. Aki pedig bejáratos ezekbe a házakba, és van rá szeme, azt is tudja, hogy létezni is fog örökké.

A nagynénik régi házaiban csend van. Nem simogató, szívet melengető csend, hanem kissé hűvös és fényes, mint a tiszta vizű tavak csendje. A látogatóba érkező rokon reménykedve, feszülten várja az élet hangjait, aztán a lassú ívben felhangzó, majd halkuló egyszerű kérdések megnyugtatják. Röviden válaszolgat, ahogy az ilyen kérdésekre szokás. Illatok, csészék halk hangjai érkeznek, ám ezek is növelik a rend mindent uraló, szótlan hatalmát a házon. A megbékélést a ház hatalmával egy alvó macska nyomatékosítja a díványon. A szürke, kecskelábú dívány olyan kicsi, mintha a macskának készült volna, vagy gyerekeknek. Felnőtt embernek nincs rajta elég hely. Zavarba ejtő, valószínűtlen bútordarab, sokáig fogva tartja a tekintetet.

Ha egy-egy történet mégis előkerül a múltból, mindegyiket jól ismeri minden jelenlévő. Mégis jó mesélni őket, hiszen szép időkre emlékeznek, derűt csempésznek az óvatos beszélgetésbe. Már a megjelenő szereplők nevének említése is elég ahhoz, hogy pontosan tudják, melyik elbeszélés következik. Amikor elhangoznak az első szavak, a történet illata újra betölti a szobát és a lelkeket. Lehet bár ez a megszámlálhatatlanul sokadik alkalom. Utána megkönnyebbült, közös nevetés, halk mosolyba forduló, majd ismét az udvarias, várakozó és tekintélyes csend.

Az állólámpa alatt nyitott könyv, a lámpa fénykörén túl a nagynénik múltba vesző szótlan útjai. Nincs mit mondani róluk. Mintha feltündökölt volna egykor egy másik élet reménye is, de mindig elmulasztották, hogy megragadják a kínálkozó alkalmat. De mit is kínált vajon az a másik élet? Ma már felidézni is nehéz lenne, s nem is érdemes. Voltak háborúk, kínok, keservek, voltak felemelő, szép vonzódások, azok is fájdalmasan jöttek, és fájdalmasan múltak el. Ma béke van, csendesség, rend. Olykor visszagondolunk az életre, s aztán némán siklunk tovább, most már mindig csak az idők szegélyén.

Néha jönnek emberek a múltból. Tekintetükből mindenki látja, hogy legbensőbb életüket rég elhasználták már. Jelenlétük puszta külsőség, arcvonásaik műviek, nincs mögöttük senki. A zöld fényű, magas tükrökben öltözetük és viselkedésük, mint bábuké. Mondataik recsegők, hangosak, úgy tesznek, mintha a hangosság hatalmas életkedvük jele lenne. Még egyszer végigjárják és megnézik maguknak az élőket. A ránctalan ágytakarókat, a tökéletesen egymáshoz igazított díszpárnákat, a szőnyegeket és az asztalterítőket mintha időtlen idők óta nem érintette volna senki. Közöttük a múltból érkezettek mintha fényképről néznék a világot.

A padláson szőlő, alma és dió meg mogyoró, még tavalyról. És ott ágaskodik egy öreg hintaló, meg egy még öregebb bölcső. Senki nem tudja már, kié lehetett. Valakik valamikor fölvitték, és a kegyeletre bízták. A kegyelet sem lehet rövidebb életű, mint az örökkévalóság.

Odalent a kert is a ház időtlen, változatlan rendjéhez igazodik. A fák tudomást se vesznek az évekről, a virágok minden nyáron teljesen egyformák. Ők is szótlanul elfogadják a ház hatalmát. Közöttük a kert legszebb dísze, öreg királynéja majd a krizantém lesz ősszel. Ám az óriás fák és örökzöld bokrok árnyékában a kert most is olyan, mintha borongós szürkeség borulna rá.

A pesti rokon Lin-csi apáttól tudja, hogy a krizantém a régi Ázsiában a méltó visszavonulás, az előkelő tartózkodás virága volt. Meg a törékeny, ám hosszúra nyúló életé, a csendes elégedettségé. Magukénak vallják az erényesség követői is. De a nagynénik nem ezért tartják. Élénk fehér, piros és bíbor színű, sűrű kelyhei az életet idézik, még a temetőben is. Ahová egyre gyakrabban kijárnak, hogy kivigyék a virágaikat.

Megjelent a szerző Lin-csi apát pesti rokona *című kötetében, Corvina Kiadó, 2021.*